

Vem tillhör jag?

En kvalitativ studie om andra generationens invandrades tillhörighet

Who do I belong to?

A qualitative study of the affiliation of second generation immigrants

Ilda Aganovic

Kandidatuppsats i Mångfaldsstudier, Kandidatnivå

Huvudområde: IMER

15 Höskolepoäng

VT 2021

Handledare: Margareta Popoola

Abstract

The theme of the work is very central and is often addressed during debates, in the media and in general in society. Second-generation immigrants may find it difficult to understand the conflicts that exist around fitting into a society and shaping themselves according to social reality.

Therefore, the aim of this study is to highlight, on the basis of second-generation immigrants with roots in the Balkans, the concept of identity that is formed at the intersection of the values of the majority society and the cultural background of immigrant parents.

This study consists of primary data through qualitative, semi-structured interviews. Interview technology is based on predetermined questions based on my chosen themes. The chosen theoretical perspectives include: Symbolic Interactionism and the impact of ethnicity in social interaction.

The conclusions of this study are that second-generation immigrants are being squeezed with their cultural affiliation because they cannot be fully accepted, either in Sweden or in their parents home country. Furthermore, second-generation immigrants are formed on the basis of both their parents cultural background and the majority society.

Nyckelord: Andra generationens invandrare, Balkan, identitet, etnicitet, tillhörighet

Förord

Jag riktar ett stort tack till min handledare som varit med från start under denna studie och väglett mig i rätt riktning, samt tiden du avsatt för mitt arbete.

Jag riktar även ett tack till mina intervjupersoner som tagit sig tiden att ställa upp och som bidragit med lärorik information.

Slutligen riktar jag ett tack till min underbara familj som sett till att motivera och alltid vara där för mig när det behövts.

Innehållsförteckning

Abstract	1
Förord	2
1 Inledning	5
1.1 Introduktion.....	5
1.2 Syfte	6
1.3 Frågeställningar.....	6
1.4 Avgränsning	6
1.5 Bakgrund	7
1.5.1 Invandrare från före detta Jugoslavien.....	7
1.5.2 Andra generationens invandrare.....	8
1.6 Begrepp	9
1.6.1 Andra generationens invandrare.....	9
1.6.2 Identitet.....	9
1.6.3 Etnicitet	9
1.6.4 Etnisk tillhörighet.....	10
1.6.5 Kultur	10
2. Tidigare forskning	11
2.1 Sveriges oälskade barn: att vara svensk men ändå inte.....	11
2.2 Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur	11
2.3 Invandrarfamiljer i förändring: en studie över finska och jugoslaviska invandrarungdomar och deras föräldrar.....	12
2.4 En känsla av tillhörighet.....	12
2.5 Främling i mitt egna land	13
2.6 Forskningens relevans för min studie.....	14
3. Teoretiska utgångspunkter	15
3.1 Symbolisk Interaktionism	15
3.2 Etnicitet med utgångspunkten etnocentrism	16
3.3 Etnicitetens påverkan i det sociala samspelet	17
3.4 Etniska relationer i samhället och dess betydelse på integration	18
3.5 Objektiv och subjektiv identitet	18
4. Metod och material	19
4.1 Urval.....	20
4.1.1 Tillvägagångssätt.....	20

4.1.2 Bearbetning av material	22
4.1.3 Förförståelse	22
4.1.4 Etiska övervägande	23
5. Presentation av empiri	24
5.1 Presentation av informanter	24
5.2 Redovisning av intervjuer	25
5.3 Språk.....	25
5.4 Identitet.....	26
5.5 Upplevda skillnader mellan andra generationens invandrare och etniskt svenska	28
5.6 Samhällets påverkan och den upplevda tillhörigheten.....	30
5.7 Anknytningen till föräldrarnas hemland	33
6. Diskussion	35
6.1 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorin om den etniska påverkan i anknytning till tidigare forskning.....	35
6.2 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorierna interaktionism, etnocentrism och identitet i anknytning till tidigare forskning.....	36
6.3 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorin etniska relationer i anknytning till tidigare forskning	37
7. Slutsatser	38
8. Framtida forskning	39
9. Referensförteckning	40
9.1 Webbsidor	40
9.2 Litteratur.....	43
10. Bilagor	45
10.1 Informationsbrev	45
10.2 Samtyckesblankett.....	47
10.3 Intervjufrågor	48

1 Inledning

1.1 Introduktion

Arbetets tema andra generationens invandrare tas ofta upp under debatter, i media och allmänt i samhället. Under den pågående utbildningen har man fått lärdom om och uppmärksammat sig på invandras svårigheter i det svenska samhället och hur deras integration kan skilja sig åt. Invandrarbegreppet anses vara negativt laddad och urskiljer en egen kategori där man pekar ut ”vi och dom”.

För att man skall kunna motverka sådana negativa utvecklingstendenser måste man dels uppmärksamma och ta fasta på de kreativa transkulturella processer som redan är förbundna med mångetniska livsvillkor, dels medvetet utveckla visioner om ett mångkulturellt samhälle för alla, byggt på jämlikhet och allsidig mångfald.¹

I Sverige under år 2020 visar statistiken på att cirka 1 997 394 personer i åldern 0–95+ räknas som andra generationens invandrare.² Denna studie berör andra generationens invandrare och deras sociala verklighet till att befinna sig mellan en eller två världar samtidigt.

Det förvalda ämnet är av personligt intresse eftersom mina föräldrar immigrerat till Sverige från Bosnien och Hercegovina under 90-talet. Jag är uppväxt som andra generationens invandrare och har känt igen mig i de argument som förekommer både i medierna samt i forskning, kring frågeställningar som berör invandrare. Detta ger mig ett lämpligt tillfälle att undersöka hur andra generationens invandrare med rötter från Balkan uppfattar sin egna identitet utifrån majoritetssamhället och sina föräldrars kulturella bakgrund.

¹ Ålund, Aleksandra. Multikultiungdom. 1:14, Lund: Studentlitteratur 1997, 6.

² SCB. Statistikdatabasen. Utländsk/svensk bakgrund. År:2020.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka identitetsuppfattningen, som formas i skärningspunkten mellan majoritetssamhällets värderingar och invandrade föräldrars kulturella bakgrund, hos andra generationens invandrare med rötter i Balkan.

1.3 Frågeställningar

- Hur upplever andra generationens invandrare med föräldrar födda i Balkan sin kulturella tillhörighet?
- Formar dessa andra generationens invandrare med rötter i Balkan, sin identitet under inflytande av majoritetssamhället eller sina föräldrar kulturella bakgrund, och på vilket sätt?

1.4 Avgränsning

Den här studien avgränsas till andra generationens invandrare med rötter i Balkan som är uppväxta och lever i Sverige. Fokuset i denna studie kommer således att vara på andra generationens invandrare i åldern 20–25 som har en eller två föräldrar från Balkan som är hemmahörande i Sverige. Denna åldersgrupp är utvald specifikt baserat på mitt bekvämlighetsurval där mina intervjupersoner har en ålder mellan 20–25. I mitt arbete valde jag att inte ha en för stor ålderskillnad för att undvika en otydlig undersökning.

1.5 Bakgrund

1.5.1 Invandrare från före detta Jugoslavien

I början på 1990 talet inleddes ett inbördeskrig i före detta Jugoslavien som splittrades år 1991. Före detta Jugoslavien står idag för länder: Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Kroatien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, och Slovenien.³ Runt 100 000 personer kom till Sverige, ett land de aldrig haft någon kontakt med innan. Av de som immigrerat till Sverige finner vi företrädesvis Bosnier på grund av den etniska rensningen som skett.⁴ Under åren 1992–1994 var omkring 108 805 personer från Jugoslavien asylsökande i Sverige⁵ varav 67 576 personer fått beviljat uppehållstillstånd.⁶

Personer med beviljat uppehållstillstånd har etablerat sig mestadels i Skåne, bland annat Malmö, Landskrona och Helsingborg men även i Uppland och Götaland finns en stor andel av före detta Jugoslaver. Denna etablering kan bero på att många nyanlända väljer att bosätta sig i de områdena med personer från samma ursprungsland på grund av den gemenskapen de känner gentemot varandra där de bor kvar än idag. En fördel med detta är att de immigrerade kan ta hjälp av andra från före detta Jugoslavien som redan kommit till rätta i det svenska landet och kan vägleda de till en bra integration. En ny möjlighet för socialt nätverk, arbetssökandet, ny kultur och mindre diskriminering öppnas upp för de nyanlända med andra ord.⁷

Mats Hammarstedt, professor i nationalekonomi med inriktning på arbetsmarknad anser att flyktningar från före detta Jugoslavien har lyckats bättre än andra grupper speciellt de som immigrerat i ung ålder och anpassat sig snabbare på grund av den liknande uppväxten de haft till Sverige. Balkan var ett land med hållbar samhällsutbyggnad och utbildningssystem där de unga som kom hit hade hunnit påbörja eller gå klart en likvärd utbildning som accepteras i

³ Nationalencyklopedin. Uppslagsverket. Jugoslavien.

⁴ Migrationsverket. Om migration. Migration till Sverige. År 2020.

⁵ Migrationsverket. Asylsökande till Sverige under 1984-1999.

⁶ Migrationsverket. Beviljat uppehållstillstånd, år 1980-2014.

⁷ Statistiska centralbyrån. Rapport 10. Integration, år 2016, s. 32

Sverige. De immigrerade har även kunnat ta lärdom av det engelska språket de kunnat sedan innan till att integrera sig bättre under tiden de lärde sig svenska.⁸

1.5.2 Andra generationens invandrare

I samhället talas det mycket om kring vad som definierar en person som andra generationens invandrare och vem som har rätten till att benämna sig som det. Det sägs ofta att man ska försöka undvika begreppet eftersom det kan leda till ett vi och de tänkande trots att en person med minst en utländsk förälder kan känna mer koppling till Sverige än sina föräldrars hemland.⁹ Några utvalda synonymer som används frekvent i exempelvis rapporter och på arbetsmarknaden är ungdomar med invandrabakgrund och barn med utländsk bakgrund.¹⁰

För att kunna dela in populationen i kategorier är det rekommenderat att en person tillhör andra generationens invandrare främst om den har två utrikes födda föräldrar. Tillhörande till begreppet är även person som har en inrikes och en utrikes född förälder. För att undvika ett negativt laddat begrepp som invandrare inom statliga myndighet används det kategorier där man utgår ifrån “personer med utländsk bakgrund och personer med både svensk och utländsk bakgrund” under en statistisk indelning.¹¹

I Sverige år 2020 visar statistiken att personer i åldersgruppen 0–95+ som benämns som andra generationens invandrare är cirka 1 997 395. Det vill säga att inrikes födda med två utrikes födda föräldrar utgör en population på cirka 602 309 medan inrikes födda med en inrikes och en utrikes född förälder utgör en population på cirka 792 776 personer.¹²

⁸ Svenska Dagbladet. Så integrerades balkanflyktingarna.

⁹ Regeringskansliet. Kulturdepartementet. Begreppet invandrare – användare i myndigheters verksamhet. Ds 2000:43, s.29.

¹⁰ Ibid, s.32-33.

¹¹ Ibid, s.37.

¹² SCB. Statistikdatabasen. Utländsk/svensk bakgrund. År:2020.

1.6 Begrepp

I följande avsnitt kommer jag att ge en förklaring på de centrala begreppen till min studie. Beskrivningen av begreppen är den version jag valt att använda mig av.

1.6.1 Andra generationens invandrare

Andra generationens invandrare är en benämning för personer födda i Sverige som har minst en utrikes född förälder som immigrerat till Sverige.¹³

1.6.2 Identitet

Identitet är en ständig pågående process där man blir definierad samt en påverkan utav hur andra ser på en. En av de allra vanligaste tillskrivningar av människors identiteter är genom språket där man kan få en signalering av vad för typ av identiteter det tilltalas om samt om olika relationer i förhållande till karaktär och perspektiv. En identitet baserar sig därmed på sociala konstruktioner där den påverkas av ens omgivning oavsett hur personlig man anser sin egna identitet vara. En identitet kan därmed ha en både kollektiv och individuell domän.¹⁴

1.6.3 Etnicitet

Etnicitet är en social organisation som ständigt är i process och därmed föränderlig. Etnicitet är ett aktivt identitetsarbete och inte något förutbestämt där “kollektiva representationer som språk, symboler, ritualer, institutioner och materiella förhållanden”¹⁵ bestämmer en grups

¹³ Regeringskansliet. Kulturdepartementet. Begreppet invandrare – användare i myndigheters verksamhet. Ds 2000:43, s.49.

¹⁴ Stier, Jonas, Identitet: ett socialpsykologiskt perspektiv. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur 2019, s.29.

¹⁵ Wikström, Hanna, Etnicitet, 1. uppl., Malmö. Liber: 2009, s.35.

uppfattning om sitt folk. Det bestämmer även påverkan om andras grupper uppfattning som kan avskilja etniska grupper från varandra.¹⁶

1.6.4 Etnisk tillhörighet

En persons nationella eller etniska ursprung som förbinder en med andra personer inom samma grupp. Etnisk tillhörighet handlar även om hur man själv uppfattar sig som samt vilken grupp man vill känna tillhörighet till.¹⁷

1.6.5 Kultur

Utifrån den samhällsvetenskapliga inriktningen kan man säga att kultur är levnadsmönster som bevaras och eftertraktas från generation till generation. Det är något som förs vidare socialt och kan vara allt från religion, sedvanor, traditioner, musik, kläder och arkitektur.¹⁸

¹⁶ Wikström, Hanna, Etnicitet, 1. uppl., Malmö. Liber: 2009, s.28.

¹⁷ Inclusionacademy. Utbildningar och ämnen. Etnisk tillhörighet, år 2021.

¹⁸ Kulturlaboratoriet. Kultur och konst. Kultur.

2. Tidigare forskning

I följande avsnitt kommer det att presenteras tidigare undersökningar som valts ut på grund av den relevans de bidrar till det förvalda området.

2.1 Sveriges oälskade barn: att vara svensk men ändå inte

Mauricio Rojas är bland annat docent i ekonomisk historia och har i sin bok *Sveriges oälskade barn* intervjuat personer med utländsk bakgrund där deltagarna varit mellan 17–20 år. Han har valt att ta upp ämnen som kan vara känsliga men som samtidigt avspeglar den realism dessa ungdomar samt andra i samma situation upplever. Mauricio tar bland annat upp om den förvirringen som kan uppstå när man tvingas avvika från både den svenska normaliteten men även sina föräldrars kultur på grund av de värderingar och tillhörighet man upplever. Till följd av detta kan en frustration uppstå där man upptäcker att man varken kan känna sig svensk eller utländsk. Med andra ord finns det alltid något eller någon som nekar känslan av tillhörigheten där de anser att ens egna identitet inte är tydlig nog.¹⁹

2.2 Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur

Författaren Riyadh Al-Baldawi som är en överläkare och psykiater skriver i sin artikel om det patriarkala familjestrukturen som förekommer och återstår trots immigrationen till Sverige. I sin artikel presenterar Al-Baldawi resultatet av de intervjuer och observationer som gjorts år 1998 på 28 familjer som immigrerat till Sverige. Han presenterar även i vilken grad familjerna kan ha påverkats av det svenska samhället och de nya värderingarna. I de flesta familjerna väljer de att ha kvar det gamla kulturella maktsystemet där mannen är den som styr och kvinnan är den underordnade, vilket leder till att barnen hamnar i en identitetskris på grund av de traditioner de tvingas tillföra sig till och de traditioner de egentligen vill anta. Å andra sidan börjar strukturen avta sakta där barnen blir mer integrerade och föräldrarna mer beroende av deras kontakter och hjälp som gör att positionerna byts ut.²⁰

¹⁹ Rojas, Mauricio. *Sveriges oälskade barn*. Stockholm: Bromberg 2001.

²⁰ Al – Baldawi, Riyadh. *Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur*. År 1998.

2.3 Invandrarfamiljer i förändring: en studie över finska och jugoslaviska invandrarungdomar och deras föräldrar

Eva Olkiewicz doktorsavhandling innehåller bland annat forskning om andra generationens invandrare som har rötter i Finland och Jugoslavien. En presentation görs kring hur personernas identifikation ser ut i förhållande till sina föräldrars etniska ursprung men även majoritetssamhället och befolkning från landet som de nuvarande bor i. Resultat har visat sig att det skiljer sig åt mellan olika etniska grupper där det kan handla om ekonomiska förhållande, men även kulturella föreställningar och integration. För att få en bättre förståelse intervjuas även föräldrar och hur de ser på deras barns identitet och integration i jämförelse med det nya landets värderingar och struktur.²¹

Enligt Olkiewicz har det visat sig under intervjuerna att de personer som har planer på att stanna kvar har mer motivation och vilja till att lära sig nya sedvanor och förändra sitt beteende, tillskillnad från de som inte kan vänta med att flytta tillbaka till sitt hemland. Dessa personer har väldigt svårt att integrera sig i ett nytt samhälle utan lever kvar i det gamla.²²

2.4 En känsla av tillhörighet

Oreskovic, Emelie och Mejia, Ludwing forskar i sin studie om hur andra generationens invandrares identitet och den kulturella tillhörigheten är. De tre teman som valts att belysas utifrån andra generationens invandrares upplevelse är identitet, integration och omgivning. I studien fokuseras det på sex intervjupersoner som är födda och uppväxta i Sverige med minst en förälder som är född utomlands. Intervjupersonerna befinner sig i Malmö, Skellefteå och Piteå. Resultatet visar att personerna uppväxta i Malmö har mer anknytning till sina rötter och mer förståelse för sin kultur än de personer som är uppväxta i Skellefteå och Piteå.

²¹ Olkiewicz, Eva. Invandrarfamiljer i förändring. Stockholms universitet. År 1990.

²² Ibid.

Studien visar även att intervjupersonernas föräldrar är väldigt integrerade i det svenska samhället, men att de trots detta upplever en utanförskap under sociala processerna där en integration inte är möjlig på grund av deras utseende. Trots att de intervjuade har en gemenskap där de alla känner sig som svenskar och delar detta med sina familjer kan omgivningen påverka deras tillhörighet och integration.²³

2.5 Främling i mitt egna land

Maida Cucovic & Hedil Kazem har i sin studie forskat om personer som är födda på 90-talet där inriktningen varit att personerna ska ha två utrikes födda föräldrar för att de ska kunna definieras som andra generationens invandrare. De två viktigaste utgångspunkterna i studien har varit hur dessa personer skildrar sin identitet och hur omgivningen kan ha påverkat deras identitetsskapande. Personerna har haft olika bakgrunder för att få en bredare kunskap om hur dessa personer har påverkats i det svenska samhället och om hur stor roll deras etnicitet egentligen har. Cucovic och Kazem har genomfört sex semistrukturerade intervjuer genom videoinspelning som har resulterat i att informationen som kommit fram är att intervjupersonerna utgår ifrån en tredje identitet där de anpassas efter omgivning och därmed slipper välja och känna sig utanför i både det svenska samhället men även föräldrarnas hemland. Trots detta har personerna haft negativa upplevelse i samband med samhället de lever i på grund av sitt utseende och språk som avslöjar de som utländska.²⁴

²³ Oreskovic, Emelie & Mejia, Ludwing. En känsla av tillhörighet: En kvalitativ studie om barn till invandrades uppfattning om tillhörighet, integration och omgivningens påverkan. Umeå universitet. År 2013.

²⁴ Cucovic, Maida & Kazem, Hedil. Främling i mitt egna land. En kvalitativ studie av identitetsskapande hos andra generationens invandrare. Malmö Universitet. År 2021.

2.6 Forskningens relevans för min studie

Den tidigare forskningen som presenterats är vald utifrån den relevans till andra generationens invandrare som förhåller sig till både syfte och frågeställning. Forskningen har skett genom artiklar, doktorsavhandlingar, böcker samt kandidatuppsatser för att kunna ta del av ett större område samt synvinklar och dens empiri.

Boken ”Sveriges oälskade barn” visar hur andra generationens invandrare upplever en förvirring när de tvingas avvika från både den svenska normaliteten men även sina föräldrars kultur på grund av de värderingar och tillhörighet man upplever. Detta har relevans till uppsatsen då informanterna upplever att medborgarna i Balkan ser på informanterna som försvenskade på grund av hur de klär sig, uttrycker sig och pratar. De upplever lika väl att ur samma aspekt klassas de som andra generationens invandrare ur det etniskt svenskas perspektiv trots att de är födda och uppvuxna i Sverige.

I artikeln ”Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur” tas det upp om det kulturella maktsystemet, barnens identitetskris samt hur en integration i det svenska samhället kan påverka hur fria barnen blir till sin egna identitet. Detta har en relevans till uppsatsen eftersom det tas upp på vilket sätt föräldrar kan ha en påverkan på sina barn, där deras självuppfattning och uppbyggnaden av identitet formas.

I doktorsavhandlingen ”Invandrarfamiljer i förändring: en studie över finska och jugoslaviska invandrarungdomar och deras föräldrar” visar resultatet att det skiljer sig åt mellan olika etniska grupper där det kan handla om ekonomiska förhållande, men även kulturella föreställningar och integration. Detta är i relevans till uppsatsen eftersom mina informanter berättar om samma utgångspunkter samt på vilket sätt de känner av en skillnad mellan sig och exempelvis andra generations invandrare som de umgås med, men även etniskt svenska.

3. Teoretiska utgångspunkter

Teorierna som presenteras har valts ut med åtanke för att jag som forskare ska kunna ha en utgångspunkt i att kunna göra antagande om den sociala verkligheten, i samband med att en kritisk granskning och analys görs av det empiri jag samlar in.

3.1 Symbolisk Interaktionism

En av upphovsmännen till symbolisk interaktionism är George Herbert Mead. Symbolisk Interaktionism (SI) är en socialpsykologisk teori som har fått stort inflytande i socialpsykologin och sociologi.²⁵ Mead är en amerikansk socialpsykolog som anser att ”den mänskliga intelligensen har sitt ursprung i det språkliga umgänget mellan individer, och att det mänskliga psyket skapas i en social process”²⁶. Människan är beroende av sociala interaktioner mellan olika aktörer för att kunna formas utifrån den verklighet och värld vi lever i. Den främsta signifikanta symbolen är språket som i samband med kroppsspråk kan utgöra en social handling och påbörjar det mänskliga tänkandet där man utgör responsen genom tilltal, invändning och problemlösning.²⁷

Den sociala interaktionen baserar sig på olika handlingar som överförs mellan olika aktörer för att skapa en reaktion och bryta av eller skapa ett nytt mönster. Genom att uppfatta ”åsikter, normer och förväntningar hos den generaliserade andra”²⁸. En människas Jag kan därför ses som både ett objekt och subjekt där man ägnar åt att inta olika roller beroende på omgivningen. Det objektiva är något som man blir tilldelad utifrån och skapas i en social identitet där det baseras på symboler utifrån utseende och språk, det vill säga det materiella. Det subjektiva ger istället en möjlighet för en konstruering av sin egna självbild med en omedveten avspegling av omgivningens antagande.²⁹ Eftersom vi observerar och tolkar hur andra uppför sig upplever vi vårt Jag vara i en ständig förändrings process. Genom spegeljaget kan vi antingen se oss själva

²⁵ Nationalencyklopedin. Symbolisk interaktionism.

²⁶ Nationalencyklopedin. George Mead.

²⁷ Ritzer, George & Stepnisky, Jeffrey, Sociologisk teori, 2 uppl. Malmö. Liber: 2015, s.281-282.

²⁸ Trost, Jan & Levin, Irene, Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv, 4. uppl. Lund. Studentlitteratur: 2010, s. 78.

²⁹ Ibid, s. 288-290.

hos andra eller motsäga oss från dessa.³⁰ Vår egna reaktion baserar sig utifrån den triadiska integrationssystemet där vi studerar interaktioner hos andra vars avsikten till respons grundar sig till det vi ställer oss rätta till.³¹

3.2 Etnicitet med utgångspunkten etnocentrism

Termen Etnocentrism myntades av William Graham Sumner och har länge fungerat som en utgångspunkt i den sociala analysen av kulturen. Etnicitet är formad till att påverka ens egna självuppfattning men även andra människors uppfattning om en individ eller grupp. Därmed kan man säga att etnicitet är något som upptas hos en person under sociala processer, där de anses vara från ett visst ursprung eller ha en specifik tillhörighet. Etnocentrismens funktion blir därav att utveckla solidaritet med ingruppen och fientlighet mot utgruppen där de unga, som exempelvis andra generations invandrare uppfostras och socialiserar sig med. Dessa ungdomar är uppväxta med en viss typ av förhållande, bland annat normer och kulturella föreställningar som deras föräldrar och familj anser vara den enda rätta vägen. Med andra ord anses kulturen tas som utgångspunkt för hur allt annat betraktas.³²

Det kan exempelvis handla om den press man har kring vad för utbildning som accepteras eller kring ens sexualitet och genus där endast hetero är acceptabelt. En maktstruktur brukar även skapas där en så kallad patriarkaliska familjestrukturen härskar där man ser en stor skillnad på män och kvinnor och deras plats i livet.³³

³⁰ Trost, Jan & Levin, Irene, Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv, 4. uppl. Lund. Studentlitteratur: 2010, s. 99-100

³¹ Trost, Jan & Levin, Irene, Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv, 4. uppl. Lund. Studentlitteratur: 2010, s. 123-124

³² Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur, s.118-119.

³³ Ibid, s. 118-119.

3.3 Etnicitetens påverkan i det sociala samspelet

Charles Westin som bland annat har varit föreståndare för CEIFO har länge intresserat sig för IMER forskning bland annat om etnicitet och etniska relationer samt integrationspolitik. Han är känd för att föra fram diskussionen om etnicitetens påverkan i det sociala samspelet.³⁴ ”När synen på kultur i det sociala samspelet människor emellan sammanfaller med synen på etnicitet, framstår människor som kulturstyrda robotar, utan större möjligheter att välja egna beteendestrategier”³⁵. Det samspel som kan uppstå i samhället som definierar en grupps kultur genom de sociala, ekonomiska och politiska aspekterna är något som inte alla grupper kan uppleva, specifikt minoritetsgrupper. På grund av missgynnande och en icke förståelse gentemot deras kultur väljer de istället att urskilja sig från omvärlden och skapa en vi och dom situation.³⁶

Andra generationens invandrare föds in i en familj där de blir berörd av den kultur som föräldrarna förespråkar, och det bildas en gemenskap där man har en underlättad kommunikation utifrån den gruppidentitet man delar. Personer som föddes in i detta kan utveckla ett intresse av tillhörighet och en vilja att göra rätt som kan påverka utvecklingen av deras identitetsuppfattning. En av de vanligaste strategier till den underlättade kommunikationen och tillhörigheten är modersmålet som sammanbinder ett folkslag och sin egen familj. Att vara flerspråkig i ett samhälle kan vara meriterande på grund av att kunna anpassa sig och att själv kunna välja vart man vill bo eller vilket språk man vill tala. En negativ aspekt kan vara att en person på grund av sin brytning blir utstöt.³⁷ Utöver språket är utseendet något som kan identifiera en både på gott och ont. Utseendet kan antingen avslöja ens bakgrund men även bidra till en ny möjlighet i det sociala samspelet, där man kan få en fullvärdig medlemskap i en eller flera etniska grupper.³⁸

³⁴ Nationalencyklopedin. CEIFO.

³⁵ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur, s.153.

³⁶ Ibid, s.153.

³⁷ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur, s.154–156.

³⁸ Ibid, s.154-156.

3.4 Etniska relationer i samhället och dess betydelse på integration

Paulina de los Reyes är professor i ekonomisk historia och forskar bland annat om makt, intersektionalitet och diskriminering ur ett historiskt perspektiv.³⁹ Majoritetssamhällets attityder gentemot invandrare medför till en påverkan av den segregation som kan uppstå och leda till en motverkan av deras vilja till integrering i samhället. Detta gör att politiken främst baserat sig kring hur invandrarna integreras i det svenska samhället och hur de förhåller sig till de normer och värderingar som uppstår.⁴⁰ En av de viktigaste faktorerna till en integrationsprocess är det svenska språket samt möten med etniskt svenska. Andra generationens invandrare tenderar att ha bristfällig kunskap i det svenska språket, vilket kan försämra tillgången till att utbilda sig vidare, få en bättre arbetsposition och integrera sig bättre i det svenska samhället på grund av att man exempelvis inte kan bli förstörd och därmed söker sig till personer från samma land eller som talar samma språk.⁴¹

I de flesta fall underlättar det om föräldrarna är öppna för en förändring, eftersom Sverige är ett mångkulturellt samhälle, där man är helt fri kring att bestämma sin egen identitet. Men det kan även medfölja att den kollektiva identiteten oftast får sociala konsekvenser, speciellt hos ungdomar som är födda i Sverige men har föräldrar med utländsk bakgrund.⁴²

3.5 Objektiv och subjektiv identitet

Objektiv identitet är en identifikation som man blir tilldelad utifrån. Det kan exempelvis vara från en förälder, vän/väninna, chef eller någon helt utomstående. Denna identitet man blir tilldelad baserar sig oftast på det som ses utåt, i de flesta fall utseende samt språket. Detta kan även benämnas som en social identitet eftersom man oftast utgår ifrån en identifikation från andra.⁴³

³⁹ Paulina de los Reyes. Nationellt centrum för kvinnofrid. Uppsala universitet.

⁴⁰ Darwishpour & Westin. Migration och etnicitet. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, s.20–21.

⁴¹ Ibid, s.20-21.

⁴² Darwishpour & Westin. Migration och etnicitet. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2015, s.66–67.

⁴³ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. S. 116

Subjektiv identitet ger istället en möjlighet för en konstruering av sin egna självbild där man fritt kan välja vem och vart man vill tillhöra. Det kan dock förekomma avspeglningar av människors antagande, som omedvetet gör att man väljer att tillhöra en viss grupp eller se ut på ett visst sätt för att anpassa sin identitet och värde. Med stor sannolikhet kan detta innebära att man börjar tänka kring hur en distansering från andra kan ses för att kunna skapa en personlig identitet.⁴⁴

4. Metod och material

Denna studie består av primärdata genom kvalitativa, semi-strukturerade intervjuer.

Intervjutekniken utgår från på förhand definierade frågor som samtliga respondenter har fått svara på samt följdfrågor som är beroende av intervjupersonernas svar för att kunna få ett mer utförligt resultat.⁴⁵ Detta har bidragit till att jag kunnat arbeta under större utsträckning för att få fram ny kunskap och samtidigt kunna ha ett antal utvalda teman i förväg.

Enligt Ahrne och Svensson är intervjuer en effektiv metod som ger respondenterna möjlighet att bidra med personliga ställningstaganden i olika sammanhang.⁴⁶ Genom att intervjuer genomförs med specifika förutsättningar, finns dock en risk för att resultaten påverkas av dessa för genomförandet, eftersom reliabiliteten kanske inte blir detsamma. Svaren kan därmed skilja sig åt beroende på tid, plats och vem det är som intervjuar respektive blir intervjuad.⁴⁷ Det innebär således att det inte går att dra generella slutsatser utifrån intervjuerna, men jag som forskare ser inte förutsättningarna för genomförandet av intervjuer som en utslagsgivande svaghet. Utan istället ser jag det bidra med positivitet där deltagande endast blir påverkade av sig själva. Deltagande har fått utrymme att tänka till under intervjuerna samt fritt kunnat ge ut den information de känt sig bekväma med. Intervjuerna ger mig möjlighet till fördjupning i materialet, genom att få en förbättrad kunskap om andra generationens invandrares beteende,

⁴⁴ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. S.116–117

⁴⁵ Academic Work. 3 intervjutekniker, semistrukturerad intervju - samtal som ger bedömningsunderlag. År 2021.

⁴⁶ Ahrne och Svensson. Handbok i kvalitativa metoder. 2. uppl. Stockholm: Liber 2018, s.53.

⁴⁷ Justesen & Meyer. Kvalitativa metoder. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur 2011, s.53.

drivkrafter och prioriteringar. Samt genom min förförståelse kan jag analysera och uppfatta informanternas utsagor på ett trovärdigt sätt som beskrivs med begreppet validitet.⁴⁸

4.1 Urval

Detta urval har baserat sig på ett bekvämlighetsurvalet som utgår ifrån det urval av objekt som ligger mig närmast till hands.⁴⁹ På grund av detta urval har de deltagandet haft en bekantskap med mig sedan tidigare som underlättat tillgängligheten för intervjuer. Chansen för en viss osäkerhet kan dock tillkomma med dessa typ av intervjupersoner eftersom man inte riktigt kan säga hur resultatet hade tillämpats om man istället intervjuat någon utifrån. Generellt tycker jag att urvalet har fungerat utmärkt för min egna forskning, där jag anser att informanterna har varit mer öppna och detaljerade kring sin uppväxt samt tagit upp olika situationer för att förtydliga det de berättat om. Jag har därmed valt ut intervjupersoner i åldern 20-25 som baserar sig på de personer som valt att ställa upp frivilligt utifrån min utlagda information på sociala medier. I min forskning har åtta personer valts ut till en intervju där jag valt att ha en öppen anmälan trots mitt bekvämlighetsurval. Jag valde i mitt arbete att inte specifikt välja ut personer utan utgå ifrån de kandidater som själva tyckte att de var lämpliga i överenskommelsen med arbetets huvudområde.

4.1.1 Tillvägagångssätt

Information om mig, studiens syfte och avgränsning har lagts ut på mina sociala medier, där jag sökt efter lämpliga intervjupersoner. Sammanlagt åtta personer hörde av sig självmant och vart intresserade utav av veta mer om det förvalda ämnet. Ytterligare information har därefter getts ut av mig där jag besvarat kandidaternas specifika frågor och stämt av igen ifall de fortfarande är aktuella som intervjupersoner. Samtliga åtta personer ansåg sig själva vara aktuella och därmed har ett informationsbrev (bilaga 1) samt samtyckesblankett (bilaga 2) skickats ut innan den kommande intervjun, där deltagande behövt skriva under med namn och datum. Innan varje intervju har jag sett till att jag haft ett samtycke och bevis på deras

⁴⁸ Patel & Davidson. Forskningsmetodikens grunder. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur 2003, s.103.

⁴⁹ Forskningsstrategier. Urvalsmetoder. Bekvämlighetsurval.

deltagande för att kunna fullfölja mitt arbete. Mitt val av information är i förhållande till Patel och Davidson beskrivning av hur man går till väga i en kvalitativ intervju.⁵⁰

I nästa steg bestämdes det in en digital intervju med varje person utifrån deras tillgänglighet. Under dessa moment har jag varit rätt så flexibel där jag valt att vara bemötande och visa uppskattning för den tid de deltagande avsatt för mig och mitt arbete. Innan varje intervju bifogade jag intervjufrågorna för att underlätta deltagandes förmåga kring både läsförståelse och hörförståelse ifall någon skulle ha en svårighet. En zoom länk skickades även med där intervjuerna skulle hållas. Intervjutiderna skiljde sig åt väldigt mycket där några varade mellan 25–30 min och andra upp till 50 minuter.

Dagen innan intervjuerna stämde jag av med samtliga deltagare för att se att allting skulle fortsätta i den förutbestämda riktningen. Under denna avstämning uppkom det att två av deltagarna hade fått förhinder under sin intervjutid på grund av övertid på jobb, vilket jag har förståelse till. På grund av uppbokade dagar kunde inte en ny tid hittas som passade både deltagande och mig som intervjuare. Jag har därmed valt att ta kontakt med en vän för att fråga om tillgängligheten finns för den angivna tiden av den föregående personen i och med att schemat för intervjuerna var fullbokade. Tiden jag angav passade den nya deltagaren och därmed har denna person ersatt en av den ursprungliga intervjupersonen. Detta bidrar till att intervjuer hålls med sju personer istället.

Vid digitala möten medför detta alltid en risk då det antas att tiden inte är utsatt lika mycket som om det skulle vara ett fysiskt möte men det försvårar även koordinationen av intervjuer eftersom det blir svårt att hitta en inhoppare med kort varsel. Jag vill även tillägga att de digitala intervjuerna sker utav två orsaker. Den första är på grund av den rådande pandemin där det inte bidras till en ökad smittspridning. Den andra orsaken är att mina intervjupersoner befinner sig runt om i Sverige som gör det svårare att träffas fysiskt.

⁵⁰ Patel & Davidson. Forskningsmetodikens grunder. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur 2003, s.69–71.

4.1.2 Bearbetning av material

Mitt analysarbete inleddes tätt intill av att jag mottagit samtliga intervjusvar. I och med att intervjuerna skedde digitalt har jag valt att anteckna ner svaren under respektive intervju, varav jag bitt vissa intervjupersonerna att upprepa sig, eventuellt ställt en följdfråga för att kunna säkerställa att jag uppfattat korrekt samt förstått deras budskap. På grund av etikrådets kommentar i min ansökan om en etikprövning, att det inte är tillåtet att använda sin mobiltelefon för en inspelning har jag valt att avstå helt från att spela in mina intervjuer. Deltagarnas namn har även ändrats om till pseudonymer som de själva valt ut för att skydda deras identitet. Den första processen inleddes med att gå igenom alla anteckningar och därefter sammanställdes det empiriska materialet. En organisering har därmed skett genom att jag sorterat in varje svar från alla intervjurespondenter under respektive frågeställning för att få en tydligare bild samt varit till hjälp att välja ut relevanta citat. Detta är i förhållande till Patel och Davidsons arbetsätt vid en kvalitativ bearbetning.⁵¹

De teman jag använt mig av för att underlätta organiseringen har varit språk och identitet, samhällets påverkan, upplevda skillnader och anknytning till föräldrarnas hemland. Inom språk och identitet har det tagits upp vad för språk intervjupersonerna talar med sin familj samt om identitet och tillhörighet i ett visst land. Inom temat upplevda skillnader tar man upp skillnader mellan andra generationens invandrare och etniskt svenska, från ekonomi till uppförandet. I temat samhällets påverkan tas det upp på vilket sätt varje person blir påverkad av omgivning samt om ens kön spelar roll. I det sista temat anknytningen till föräldrarnas hemland tas det upp om typiska problem en andra generationens invandrare kan utsättas för i föräldrarnas hemland.

4.1.3 Förförståelse

Patel och Davidson skriver i sin bok att det är en fördel att ha förkunskaper i en kvalitativ intervju.⁵² Min förförståelse till denna studie har en utgångspunkt i att jag anses vara andra generationens invandrare med rötter i Balkan.

⁵¹ Patel & Davidson. Forskningsmetodikens grunder. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur 2003, s.120.

⁵² Patel & Davidson. Forskningsmetodikens grunder. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur 2003, s.79.

Jag har en förförståelse till hur identitetsuppfattning kan formas i skärningspunkten mellan majoritetssamhällets värderingar och invandrade föräldrars kulturella bakgrund och har tagit mig an denna styrka när mina semistrukturerade intervjufrågor konstruerades upp. Som forskare har jag inte endast utgått ifrån mina erfarenheter utan studerat tidigare forskning och försökt tillämpa de centrala teorierna och teman som anses vara aktuella. Det kan dock ske att jag som forskare på ett oavsiktligt sätt kan påverka deltagande genom mina förutbestämda intervjufrågor samt att jag inte med säkerhet kan säga att alla andra generationens invandrare upplever samhället på samma sätt utan att det är en minoritet i det hela. Jag har försökt tolka det som mina informanter sagt och hoppas på att det ger en god inblick i det urval jag utgått från.

4.1.4 Etiska övervägande

Jag har i denna undersökning utgått ifrån Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning; informationskravet, samtyckeskravet konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.⁵³

Informationskravet har beaktats genom att en allmän presentation skett om undersökningens syfte samt om mig som forskare. Detta har kompletterats med informationsbrev till varje intervjuperson som valt att delta. Vidare har varje person blivit informerade om att deras deltagande är frivilligt och att de kan avbryta när som helst trots att de signerat samtyckesblanketten. Därmed har jag tagit hänsyn till samtyckeskravet.

I förhållning till konfidentialitetskravet har varje intervjuperson blivit upplyst om att deras personliga uppgifter som tillkommer under intervjun är för mitt egna bruk där namnet ersätts med pseudonymer samt att en generell presentation bestående av etnicitet samt ålder endast kommer att presenteras. Slutligen har det nyttjandekravet tagits hänsyn till genom att samtliga uppgifter endast nyttjats för detta vetenskapliga ändamål.

⁵³ Vetenskapsrådet. Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. År 2002 s.6.

5.Presentation av empiri

5.1 Presentation av informanter

Lisa är 23 år. Hennes föräldrar kommer från Bosnien och de kom hit under 90-talet. Lisa växte upp i Skåne och går en utbildning som hon till sommaren har en examen i.

Markus är 20 år. Hans mamma kommer från Rumänien och hans pappa från Serbien, båda kom hit under 2000-talet och har tidigare levt i Danmark. Markus växte upp i Skåne och går en utbildning på högskolan. Han jobbar även vid sidan om studierna.

Serafina är 22 år. Båda hennes föräldrar kommer från Bosnien och de kom hit under 90-talet. Serafina växte upp i Skåne och har en kandidatexamen. Hon studerar även vidare samt har ett jobb vid sidan om.

Daniel är 22 år. Hans föräldrar kom hit under 90-talet och båda kommer från Bosnien. Daniel växte upp i Skåne och är studerande på högskola. Han arbetar även vid sidan om sina studier.

Amira är 24 år. Hennes föräldrar kommer från Bosnien och de kom hit på 90-talet. Amira växte upp i Skåne och har en kandidatexamen. Hon arbetar i dagsläget.

Marko är 23 år. Hans pappa kommer från Kroatien och kom hit på 90-talet. Hans mamma är född i Sverige men hennes föräldrar är kroater från Bosnien. Marko är uppvuxen i Skåne och utbildar sig på universitet samt jobbar vid sidan om.

Anna är 20 år. Båda hennes föräldrar kommer från Bosnien och de kom hit under 90-talet. Anna är uppvuxen i Uppland och har tagit examen som hon nu även jobbar med.

Alla namn i denna undersökning är pseudonymer för att kunna skydda intervjupersonernas identitet och inte bryta mot konfidentialitetskravet.

5.2 Redovisning av intervjuer

Redovisningen av de genomförda intervjuerna kommer att ske genom 5 tillhörande teman, som valts ut till hjälp för att kunna besvara studiens syfte samt frågeställningar. De följande teman är: språk, identitet, upplevda skillnader mellan andra generationens invandrare och etnisk svenska, samhällets påverkan och den upplevda tillhörigheten samt anknytningen till föräldrarnas hemland.

5.3 Språk

Språk är en kommunikativ funktion som kan användas både internt och externt. Det är något som skapar en gemenskap och som kan underlätta sociala relationer. Att vara två språkiga kan anses som positivt på grund av en tillhörighet att man blir förstådd. Men detta kan även försvåra en integration till en plats i samhället på grund av annorlunda modersmål. Ett dominerat språk kan minska förståelse till antingen sina rötter eller landet man är uppvuxen i och därmed ge en känsla av utanförskap. Mina informanter utger en väldigt liten andel av andra generationens invandrare med rötter i Balkan därav blir det svårt att dra en allmän slutsats. Men de svar jag fått in tyder på att intervjupersonerna pratar sina föräldrars modersmål i hemmet som utgörs av antingen bosniska, kroatiska eller serbiska. Informanterna berättar även att de pratar svenska rätt så ofta, kanske till och med mer än modersmålet på grund av att det är lättare samt att det svenska språket öppnar möjlighet till en framtid och ny kultur.

Vi pratar bara svenska hemma, jag kan bosniska men använder inte det jätte mycket i min vardag. Samma gäller mina föräldrar de har valt att prata endast svenska med mig och min syster trots att de kan bosniska flytande samt engelska med. (Anna)

Här hemma talar jag endast svenska med min mamma och bror. Med min pappa talar jag kroatiska på grund av att det underlättar vår kommunikation. (Marko)

5.4 Identitet

Informanterna har en delad mening kring deras tillhörighet till något specifikt land då de anser att deras identitet ständigt är under konstruktion. Fast än de tas som andra generationens invandrare, upplever dem svårigheter att känna den tillhörighet de behöver för att antingen kunna tas som svensk eller utländsk. Tillhörighet är något de själva ska vara fria att välja, men på grund av samhällets etikett och att deras placering i olika kategorier försvårar detta deras val. I Sverige tas de som barn till invandrare och i föräldrarnas hemland tas de som svenskar.

Jag känner inte att jag tillhör Bosnien men jag känner även att jag inte tillhör Sverige utan jag känner mig mittemellan. Även om jag är född i Sverige har jag föräldrar som invandrat som gör att jag inte kan känna mig som etnisk svensk. Utav samma orsak har jag problem att känna tillhörighet till Bosnien eftersom mina föräldrar har koppling dit och inte jag. (Lisa)

Mitt utländska utseende och namn avslöjar min identitet vilket gör att andra inte ser mig som svensk. Även fast jag själv ser mig mer som svensk än från Bosnien där mina föräldrar kommer ifrån kommer jag alltid tas som utländsk. Varav jag inte riktigt kan känna tillhörighet direkt till något land. (Serafina)

Nästa fråga som ställdes var kring hur deras identitet kan ha påverkas utav den tillhörighet de känner eller får lov att känna till ett land. Det sammanställda resultatet ger en tydlig bild till att den bakgrund ens föräldrar utger och som man är uppväxt med, anses som en sorts riktlinje att lättare hitta en gemenskap. Under informanternas berättelse framkommer det kommentarer om att de automatiskt dras till andra generations invandrare och att det ofta är något de lägger märke till.

Intervjupersonen nämner att andra generationens invandrare som de oftast dras till är främst personen som har rötter i Balkan, men de har även antytt om att personer med utländsk bakgrund klassas i samma kategori.

Det blir svårare att känna gemenskap med personer som inte är andra generationens invandrare, det vill säga svenskar. Jag har svenska vänner men känner mer tillhörighet till juggar och utländska, jag dras automatiskt till att skapa umgänge med personer som tas som andra generationens invandrare. (Serafina)

Min närmsta vän är också från Serbien och vi har en speciell gemenskap som står ut när vi är med andra vänner som inte är från Balkan. Det känns bra och vi är nära och kan förstå varandra på ett bättre sätt. Det gör också att vi kommer närmre varandra på ett annat sätt som inte andra kan. Våra familjer har också blivit nära och börjat umgås. Det vi gör när vi ses är att vi kan göra i princip vad som helst utan att det känns konstigt, jag kan ta med honom till mina farföräldrar som jag inte hade gjort med någon annan. (Markus)

Det förekommer även att de inte lägger större vikt kring vilka etniciteter de alla har utan mer en möjlighet i det sociala samspelet där de ser helheten i en människa. De är mer öppna för att identifiera sig själva och lägger mer fokus på sig själv som person än andras tankar kring en.

Det påverkar inte på något sätt egentligen, mitt umgänge ser inte på en identitet på det sättet att man tillhör en viss etnicitet utan man ser på en människa som en helhet. (Daniel)

5.5 Upplevda skillnader mellan andra generationens invandrare och etniskt svenska

Intervjupersonerna fick en fråga ställd ifall de skulle kunna beskriva områdena de växte upp i. Under sammanställningen kom det fram att de alla växt upp i fattiga och invandrantäta bostadsområden med en större andel hyresfastigheter där majoriteten varit familjer med utländsk bakgrund. De flesta ansågs vara både då och nu som dåliga områden med hög kriminalitet samt socioekonomiskt utsatt.

Jag växte upp i en hyresområdet där ingen hade köpta lägenheter, majoriteten av mina grannar var invandrare eller andra generationens invandrare, många var från Balkan och Turkiet. Det var höghus, lite lekplatser, fanns inte jättemycket att göra men det dög. (Lisa)

Informanterna berättar även att under senare år, ungefär när de skulle börja på högstadiet har deras föräldrar bestämt sig för att flytta till finare områden med mer svenska familjer. I det nya området har de har känt sig likvärdiga och mer tillhörighet på grund av den integration de har lyckats med. Trots att de själva anses vara invandrarfamiljer hade de en annan sorts livsstil och bra ekonomiskt ställt. Samma gällde för andra utländska personer i samma område där man inte såg skillnad på svenskar och invandrare.

Jag växte upp i två områden. Den första var låginkomstområde, mycket invandrarfamiljer, skolan jag gick på hade inte en enda svensk, hög kriminalitet och hög arbetslöshet. När jag var 10–11 år flyttade vi till ett område där det var medelklass, blandade familjer både svenska och invandrarfamiljer. Skillnaden var att invandrarna var väldigt integrerade och hade bra jobb, de hade annan sorts livsstil. (Marko)

Jag blev uppvuxen i en väldigt utsatt stad där det fanns mycket särskiljande på grupper och hög kriminalitet. Den förorten jag bodde i med min familj när jag var liten var ett ganska utsatt område och det var bara invandrarfamiljer men sen med

åren flytta vi till områden som var bättre. Med bättre menar jag mindre kriminalitet samt lugnare område med mer pensionärer och svenskar som gjort att min familj tagit vara på chansen att kunna integrera sig ännu mer. (Amira)

Intervjupersonerna blev tillfrågade om de känt av att deras uppfostran skilt sig åt från deras svenska kompisar eller om dem varit likvärdiga. Den största skillnaden som tagits upp är bemötande av människor och hur man respekterar de äldre. Med respekt menas först och främst hur man tilltalar sina föräldrar där de svarande anser att svenskar kan vara väldigt fula i munnen och att det är svårt att förstå att det är vanligt och accepterat hos dessa familjer. Sedan anser de även att svenskar är väldigt stängda och reserverade och inte alls välkomnande och sociala som de anser att utländska personer samt de själva är. Det förekommer även ekonomin som en faktor där svenskar kan ha det bättre ställt med ändå vara ”snåla av sig” samt att de kan skryta om deras resor de ska göra eller har gjort. De flesta upplever även sina föräldrar som mer stränga där de fick vara ute till en viss tid samt hade mer disciplin kring fokus på skolan.

Ja, jag har ett annat sätt att tänka på kring bemötande av människor, jag är mer social och välkomnande än svenskar jag stött på som är kalla och stängda. (Anna)

Ja det kan man säga att jag har. När man var liten fick mina svenska vänner vara ute hur länge de ville till skillnad från mig och mina vänner med invandrarbakgrund som har en viss tid att hålla och behövde vara hemma tidigt. Även allmän hur svenskar ser på värderingar och hur de beter sig mot sina föräldrar där de inte lärt sig om respekt i sin uppfostran jämfört med mig som har disciplin och lärt mig att tilltala rätt. (Serafina)

Definitivt och det är jag jätte glad för. Jag har varit många gånger hemma hos mina svenska vänner där jag hört hur de tilltalar sina föräldrar, varit ganska fula i munnen och det är något som inte accepteras hemma hos mig. Mina svenska vänner fick vara ute längre än mig och åka längre bort men jag är glad att jag hade det mer strikt och det har gett mig en disciplin. Min uppfostran innebär att man hjälper till hemma

till skillnad till mina svenska vänner som sa emot om de behövde hjälpa till, fick även lära mig att ha respekt. Stor skillnad på uppfostran. (Markus)

Informanterna berättar även att deras tillhörighet i samhället kan ha påverkats genom deras vänskrets och omgivning där den främsta orsaken är att personerna blir satta i specifika fack där de tas som svenskar. Det klassiska scenariot är att etnisk svenska säger åt andra generationens invandrare att de är sådana personer som det går att prata med och som de föredrar ett umgänge med.

När jag gick i gymnasiet gick jag i en klass där det var mest etniskt svenska, gick i fotbollsklass där killarna spelade fotboll, hörde hur de i klassen pratade illa och sa rasistiska skämt om en annan klass som endast hade invandrare. Jag och mina vänner ifrågasatte hur de kunde säga så framför oss som också var andra generations invandrare och de uttryckte sig att vi inte är som de andra invandrare utan mer tas som svenskar. Vi blev även inte heller bjudna på vissa fester då de hade fördomar om oss att vi inte skulle ha tillåtelse att komma eller hade en viss tid att vara hemma. (Amira)

5.6 Samhällets påverkan och den upplevda tillhörigheten

Kvinnorna i denna studie har svarat att de blir påverkade utav omgivningen där de känner mer tillhörighet till andra generationens invandrare än etnisk svenska. Detta kan bero på de kulturella föreställningarna de upplever hemma som gör det lättare att förhålla sig till de och inte avvika från normen. Men det kan även helt enkelt betyda att de blir mer accepterade hos utländska personer än etniskt svenska på grund av samhällets syn på invandrare. Nedan ges exempel på hur svaren har sett ut.

Jag tror att det blir omgivningen för jag tänker på hur samhället ser på invandrare och andra generations invandrare. Samhället ser väldigt negativt på mig som

invandrare och alla känner inte att jag förtjänar att vara här och då känner inte heller jag att jag tillhör. (Lisa)

Jag hade sagt att det är omgivningen. Jag hade kunnat vara vän med vem som helst men man märker tydligt att exempelvis när man börjar på universitet så är det mesta svenskar som gör att man letar sig fram till sin minoritetsgrupp, det vill säga andra generationens invandrare och anpassar sig efter uppdelningen. Det är nog inte med meningen men det blir per automatik att man känner mer tillhörelse med samma eller liknande etnicitet. (Serafina)

Männens svar tyder istället på att de tycker att det är ett samspel av båda världar men att de har mer frihet till att välja hur mycket eller lite de vill anpassa sig, vare sig det är den svenska kulturen eller föräldrarnas ursprungsland då de känner sig tilltalade till både och. De anser inte heller att familjen har en större påverkan på deras identitet förutom det som sker i hemmet som de själva vill anta.

Det är både och, jag är född in i en specifik kultur men jag är också född i Sverige. Det är även jag som väljer att lyssna på kroatiska nyheter, deras musik, fotboll med mera. Men här hemma väljer vi även att fira svenska traditioner och högtider, exempelvis midsommar för att integreras. (Marko)

Man kan inte säga att det är antingen eller utan det är ett samspel med båda. Jag kan inte bara ta det valet att känna tillhörighet till något, det känns inte logiskt, det är min omgivning som har påverkat åt mig, de har inte valt åt mig men de har bjudit in mig. Främst familj i min omgivning. Det är ett val från mig med och jag har valt att ta emot den kulturen jag är uppväxt i. (Markus)

Frågan om hur intervjupersonernas föräldrars integration har utspelat sig i det svenska samhället under deras uppväxt har även ställts. Informanterna berättar att deras föräldrar velat integrera sig i det svenska samhället och har försökt i den mån det gått trots att de lämnat sin trygga punkt i hemlandet och kommit utan några förkunskaper. I och med att Sverige varit ett väldigt accepterande land gentemot de som emigrerat från Balkan länderna under 1990 talet, kan detta ha påverkat till en bättre kontakt med det svenska samhället. De immigrerade har aktivt velat utbilda sig, arbeta samt lära sig det svenska språket. Andra generationens invandrare har i denna studie fått bättre förutsättningar under sin uppväxt eftersom de haft sina föräldrar som förebild och utgått ifrån att både efterleva hemlandets kultur men även inta den svenska.

Båda mina föräldrar gick på SFI och Komvux. Min pappa pluggade senare på högskolan. De har försökt komma in genom utbildning och på arbetsfronten. Min mamma har varit väldigt aktiv i skolstyrelsen och möten då hon velat ha en röst hörd. De gör sitt och är lika stor del av samhället som de som är födda här. (Lisa)

De är en del av den svenska samhället just för att de försökte när de väl kom hit. Har med överlevnad att göra då de kom från ett krig utan något och ville ta del av den nya möjligheten. Exempelvis det svenska språket, arbetslivet, svenska kulturen med mera. (Daniel)

Min mamma är född i Sverige innan det fanns många invandrare här och har väldigt bra svenska, bättre än mig. Jag upplevde henne som väldigt integrerad i samhället. Jag upplevde även min pappa som integrerad trots hans dialekt och brytning. En del av integrationen är att vi flyttat till ett finare område med svenska familjer. (Marko)

Som ett avslut på intervjun blev alla tillfrågade vem de tror kan ha haft störst påverkan på deras tillhörighet i samhället. Intervjupersonerna svarade att det var familjen på grund av deras vilja att själva bli integrerade i det svenska samhället som underlättade uppfostran för

intervjupersonerna. Men även skolan på grund av den kunskapen man fått där och hur den formar en som person, genom att ge en tillhörighet till antingen de svenska eller utländska barnen.

Jag hade inte kunnat säga att en del av det hela ska ha kunnat sätta så stor prägel på mig, utan en kombination av de alla hade man inte varit som man är idag. Samhället ser ut på ett visst sätt på grund av hur skolan håller ihop. Familjen har inte gett mig en större kulturkrock utan mer accepterat det landet har gett de och varit glada att jag kommer kunna ta del av det mer och utvecklas som människa i detta trygga land. (Daniel)

Jag hade sagt att min familj och skolan haft störst påverkan på mig. På grund av uppfostran och hur mina föräldrar varit har jag själv velat vara på samma sätt. (Anna)

Skolan har haft störst påverkan, utan skolan hade jag inte haft den kunskapen jag har och lärt mig om min påverkan och tillhörighet. Jag har varit på blandade skolor, i svenska där man sjunger svenska visor till frukost och skolor där svenskar inte haft en talan, utan varit dominerat av de utländska personerna. (Markus)

5.7 Anknytningen till föräldrarnas hemland

Intervjupersonerna upplever en sorts problematik som kan uppstå i samband med att de besöker föräldrarnas hemland av den avsikten att de kommer från Sverige, där de inte kan känna tillhörighet på grund av omgivningens pekpinnar och fördomar. De anser att en viss utanförskap

kan uppstå eftersom de är tveksamma till tillhörigheten de får lov och känna, samt tar de upp exempel på att andra utanför familjen ser annorlunda på dem. Dessa exempel utspelar sig på fördomar kring att informanterna har bättre levnadssätt och förutsättningar på grund av att de bor och växer upp i Sverige.

De typiska problemen som alla andra generationens invandrare har där man tas som utländsk i Sverige och svensk i hemlandet. Man blir bemött annorlunda då de tror att man är rik och har en bra livsstil bara för att man bor utomlands. Om man inte hjälper till ekonomiskt ses man som respektlös och att man är snål. Ett annat problem är att befolkningen i hemlandet hör att man pratar svenska eller annat språk som tas som utomstående, kommer de ta upp priset på varor för att de ser en som turist. Ens vänner och släkt som bor där nere tror även att man inte förstår språket eller har lärt sig om kulturen. (Serafina)

Jag har besökt ursprungslandet sedan jag var liten och har aldrig uppfatta något direkt problem men självklart bemöts man annorlunda för att man är från Sverige då de tror att man är rik. Mina vänner och släkt bemöter mig bra men om det är någon utomstående har de sina fördomar om en. (Marko)

Den första fördomen är att man är från Sverige och har pengar, man blir bemött annorlunda om de vet att man är från Sverige. Det andra är att de ser mig som en turist för att jag är svensk och kommer på besök trots att det är mina föräldrars hemland samt att jag själv är en del av det. De andra faktorerna utgörs genom hur jag klär mig och hur jag pratar, där man märker ganska fort att jag inte är från Bosnien. (Amira)

6. Diskussion

6.1 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorin om den etniska påverkan i anknytning till tidigare forskning

Det empiriska resultatet visar att en känsla av att tillhörighet och gemenskapen sträcker sig till andra generationens invandrare främst med rötter i Balkan men även andra personer med utländsk bakgrund. Tillhörigheten baserar sig främst på kulturen och språket de växt upp med samt samhällets normer och värderingar som andra generationens invandrare får uppleva, vilket kan leda till att det skapas en vi och dom känsla. Detta är i förhållande till Charles Westins teori⁵⁴ om hur etnicitet kan ha en påverkan i det sociala samspelet.

Vidare skriver Westin⁵⁵ att en av de vanligaste strategier till en sammanbindning är kommunikationen som underlättar anpassningen och integrationen i ett land. Eftersom alla informanter har varit tydliga med att de pratar både sitt modersmål och det svenska språket kan detta påverka deras tillhörighet där de får ett fullvärdigt medlemskap i flera etniska grupper. Under intervjuerna har inte detta varit idealet utan det har framkommit att de kan bli missgynnade i både det svenska samhället men även föräldrarnas hemland.

Intervjupersonerna har tidigare antytt att de känner tillhörighet och gemenskap för andra generationens invandrare där både kulturen och språket de växt upp med spelar roll samt samhällets normer och värderingar som gör att det skapas en vi och dom känsla. Denna utanförskap baserar sig inte endast i det svenska samhället utan lika väl i föräldrarnas hemland. Medborgarna i Balkan ser på informanterna som försvenskade på grund av hur de klär sig, uttrycker sig och pratar. Detta är inte i förhållande till Westins teori⁵⁶ om att kommunikationen underlättar anpassningen och integrationen.

⁵⁴ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur 1998, s.154–156.

⁵⁵ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. S.154-156

⁵⁶ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur 1998, s.154–156.

Fortsättningsvis upplever inte heller informanterna en tillhörighet till Sverige på grund av hur omgivningen ser på dem. Ur det etniskt svenskas perspektiv klassas andra generationens invandrare som barn till invandrare, där deras utseende och språk avslöjar vem de är trots att de är födda och uppvuxna i Sverige. Det skapas en vi och dom relation mellan etnisk svenska och personer med utländsk bakgrund som gör att maktrelationer blir högre mellan de olika grupperna på grund av de satta etiketterna. Detta är i förhållande till Mauricio Rojas bok⁵⁷ om den förvirringen som kan uppstå när någon ständigt försöker påverka ens tillhörighet och chansen att få formas som människa. Informanterna anser att de automatiskt blir insatta i kategorier som är svåra att ta sig ur självmant. Även om de skulle vilja känna tillhörighet till någon av länderna är det nästintill omöjligt på grund av det svenska samhällets pekpinningar samt familjens värderingar.

6.2 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorierna interaktionism, etnocentrism och identitet i anknytning till tidigare forskning

Under intervjuerna har informanterna uppmanat om den indirekta diskriminering de får stå ut med, där etniskt svenska sätter etiketter på andra generationens invandrare som de anser sig vara mer integrerade i det svenska samhället. Benämningen dessa personer oftast får är att de är "försvenskade". Genom denna benämning placeras de i en kategori som anses vara mer benägna att umgås med trots att de fortfarande är barn till invandrare. Detta är i förhållande till George Meads teori om symbolisk interaktionism⁵⁸ där människan är beroende av olika aktörer för att kunna formas utifrån den verklighet och värld vi lever. Den sociala interaktionen baserar sig på olika handlingar som överförs mellan olika aktörer för att skapa en reaktion i form av en social handling genom exempelvis tilltal, invändning och problemlösning för att kunna bryta av eller skapa ett nytt mönster. En människans jag kan därför ses som både ett objekt och subjekt där man ägnar åt att inta olika roller beroende på omgivningen.

⁵⁷ Rojas, Mauricio. Sveriges oälskade barn. Stockholm: Bromberg, år 2001.

⁵⁸ Ritzer, George & Stepnisky, Jeffrey, Sociologisk teori, 2 uppl. Malmö. Liber: 2015, s.281-282.

Intervjupersonerna har berättat om sina utsatta bostadsområden under deras barndom och hur det materiella, främst ekonomin gett de en möjlighet att kunna flytta till områden som dominerats av svenskar. På grund av denna integration kan det ha varit en grund till att utländska personer som har det likställt med svenskar kan få etiketten ”försvenskad”. Svaren är i förhållande till Olkiewicz doktorsavhandling⁵⁹ där man kan se en tydlig uppenbarelse på skillnader mellan olika etniska grupper och hur bra ekonomiskt ställt de har det.

Intervjupersonerna är även överens om vilka skillnaderna är och vad orsaken till hur uppfattningen om svenskar blir. Detta leder till att andra generationens invandrare utvecklar en solidaritet mot sin grupp och fientlighet mot svenskar. Detta är i förhållande till Sumners teori om etnocentrism⁶⁰ där etnicitet och identitet man befattar kan skildra sig mellan ens egna självuppfattning och av andra människors uppfattning.

6.3 Analys av empiriska resultat i förhållande till teorin etniska relationer i anknytning till tidigare forskning

Informanterna i denna studie anser att deras föräldrar som immigrerat till Sverige utan några förutsättningar kan tas som väldigt integrerade i jämförelse med andra etniska grupper. Föräldrarna har aktivt velat utbilda sig, arbeta, delta i möten och försökt lära sig det svenska språket trots att de har en brytning och kan diskrimineras eller bli hånade. En stor fördel med denna breda integration är att de haft inflytande på sina barn, som därefter haft viljan att följa deras spår och bli en del av den svenska kulturen och samhället på samma sätt. Detta är inte i förhållande till Paulina de los Reyes teori⁶¹ om hur majoritetssamhällets attityder gentemot invandrare kan medföra en motverkan till deras integration där en utsatthet kan uppstå och att de inte känner sig välkomna.

⁵⁹ Olkiewicz, Eva. Invandrarfamiljer i förändring. Stockholms universitet. År 1990.

⁶⁰ Wellros, Seija. Språk, kultur och identitet. Lund: Studentlitteratur 1998, s. 118–119.

⁶¹ Darwishpour & Westin. Migration och etnicitet. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2015, s.20–21.

Det empiriska resultatet visar även att männen är friare än kvinnorna till att bestämma sin egna tillhörighet och anpassa sig till deras egna tankesätt och identitetsuppfattning. Det finns därav en chans att kvinnor som tas som andra generationens invandrare får stå ut med mer press på sig själv för att uppnå den standarden som uppmanas hemma. På grund av detta kan det vara lättare att känna gemenskap med andra invandrare med samma bakgrund som känner eller går igenom likvärt. Detta är i förhållande till Al-Baldawis artikel⁶² om den patriarkaliska familjestrukturen som kan förekomma vid en immigration

7. Slutsatser

Denna studie har gett mig en inblick i hur andra generationens invandrare med rötter i Balkan upplever sin anknytning till både Sverige och deras föräldrars hemland. Som förväntat utifrån mina erfarenheter och den förförståelse jag besitter har resultatet visat att mina informanter kommer i kläm med sin kulturella tillhörighet på grund av att de varken kan uppfatta sig som svensk eller utländsk. I föräldrarnas hemland tas de som försvenskade och i Sverige tas de som barn till invandrare. De accepteras inte fullt ut trots att de helst skulle vilja det och jag delar denna tanke.

Vidare formas andra generations invandrare utifrån både sina föräldrars kulturella bakgrund och majoritetssamhället. Den kulturella bakgrund man växer upp med är de flesta positiva till på grund av den integration och öppenhet ens föräldrar har bidragit till. De har skapat en god förutsättning för att man ska ha en god grund i kommunikation och inte stötta på förhinder under utbildning och jobb. Under tiden får man även uppleva en kultur och gemenskap som man förhoppningsvis för vidare. Omgivningen däremot bidrar till mer negativitet där man inte är lika fri. På grund av det svenska samhällets fördomar och normer placeras man ofta i kategorier som är svåra att ta sig ut ur, en orsak till detta är oftast ens utseende och språk som avslöjad ens ursprung och identitet i samma veva. Man kan säga att man formas på det sätt som samhället tillåter en att göra.

⁶² Al – Baldawi, Riyadh. Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur. År 1998.

8. Framtida forskning

En studie jag gärna hade velat läsa i framtiden är om en jämförelse mellan hur andra generationens invandrare ser på sin tillhörighet och hur majoritetssamhället ser på den. Forskningen skulle kunna ske genom intervjuer och observationer på antingen eller skola eller arbetsplats.

9. Referensförteckning

9.1 Webbssidor

Academic Work. *3 intervjutekniker - vilken väljer du? Semistrukturerad intervju - samtal som ger bedömningsunderlag*. År 2021.

<https://www.academicwork.se/insights/arbetsgivare/intervjutekniker>. (Hämtad 2021-04-22)

Al – Baldawi, Riyadh. Läkartidningen. I migrationens och exilens spår: Psykosociala konsekvenser av en förändrad familjestruktur. År 1998.

<https://lakartidningen.se/wp-content/uploads/OldPdfFiles/1998/17595.pdf> (Hämtad 2021-04-25)

Cucovic, Maida & Kazem, Hedil. Främling i mitt egna land. En kvalitativ studie av identitetsskapande hos andra generationens invandrare. Malmö Universitet. År 2021.

<https://mau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1548202/FULLTEXT02.pdf> (Hämtad 2021-07-29)

Fagerlind, Anna de Lima. Svenska Dagbladet. Så integrerades balkanflyktingarna. År 2015.

<https://www.svd.se/sa-integrerades-balkanflyktingarna> (Hämtad 2021-05-18)

Forskningsstrategier. Urvalsmetoder som inte är baserade på sannolikheten.

Bekvämlighetsurval. <https://forskningsstrategier.wordpress.com/> (Hämtad 2021-04-24)

Inclusionacademy. Utbildningar och ämnen. Etnisk tillhörighet. År 2021.

<https://www.inclusionacademy.se/forelasningar-utbildningar-amnen/etnisk-tillhorighet-41/>
(Hämtad 2021-05-01)

Kulturlaboratoriet. Kultur och konst. Kultur.

<http://www.kulturlaboratoriet.se/> (Hämtad 2021-05-01)

Migrationsverket. Asylsökande till Sverige under 1984–1999.

<https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871598171/1485556079445/Asyls%C3%B6kande%20till%20Sverige%201984-1999.pdf> (Hämtad 2021-05-18)

Migrationsverket. Beviljade uppehållstillstånd 1980–2014 flyktingar med flera.

<https://www.migrationsverket.se/download/18.39a9cd9514a346077211283/1485556056625/Beviljade%20uppeh%C3%A5llstillst%C3%A5nd%201980-2014%20flyktingar%20m.fl.pdf>
(Hämtad 2021-05-18)

Migrationsverket. Om migration. Migration till Sverige. Historik. År 2020.

<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Migration-till-Sverige/Historik.html>
(Hämtad 2021-05-18)

Nationalencyklopedin. Uppslagsverket. CEIFO

<https://www-ne-se.proxy.mau.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/ceifo>
(Hämtad 2021-05-15)

Nationalencyklopedin. Uppslagsverket. George Mead.

<https://www-ne-se.proxy.mau.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/george-mead>
(Hämtad 2021-05-15)

Nationalencyklopedin. Uppslagsverket. Jugoslavien.

<https://www-ne-se.proxy.mau.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/jugoslavien>

(Hämtad 2021-05-18)

Nationalencyklopedin. Uppslagsverket. Symbolisk interaktionism.

<https://www-ne-se.proxy.mau.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/symbolisk-interaktionism> (Hämtad 2021-05-15)

Olkiewicz, Eva. Invandrarfamiljer i förändring. En studie över finska och jugoslaviska invandrarungdomar och deras föräldrar. Stockholms universitet. År 1990.

<https://pubs.sub.su.se/4017.pdf> (Hämtad 2021-04-25)

Oreskovic, Emelie & Mejia, Ludwing. En känsla av tillhörighet: En kvalitativ studie om barn till invandrares uppfattning om tillhörighet, integration och omgivningens påverkan. Umeå universitet. År 2013.

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:685009/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2021-08-02)

Regeringskansliet. Kulturdepartementet. Begreppet invandrare – användare i myndigheters verksamhet. Ds 2000:43.

<https://www.regeringen.se/49baf8/contentassets/8592e456f2184550b83c4aa215e3ebba/begreppet-invandrare---anvandningen-i-myndigheters-verksamhet> (Hämtad 2021-04-10)

Statistiska centralbyrån. Rapport 10. Integration. Flyktingars flyttmönster i Sverige. År. 2016.

https://www.scb.se/contentassets/dc0958cc6c9f4747aa2c4a699472b2c9/le0105_2016a01_br_be57br1601.pdf (Hämtad 2021-05-18)

Statistiska centralbyrån. Statistikdatabasen. Antal personer med utländsk eller svensk bakgrund (fin indelning) efter region, ålder och kön. År 2020.

https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101Q/UtdSvBakgFin/table/tableViewLayout1/ (Hämtad 2021-08-02)

Uppsala universitet. Nationellt centrum för kvinnofrid. Kunskapsbanken. Paulina de los Reyes.

<https://nck.uu.se/kunskapsbanken/forskare/?id=16&type=researcher> (Hämtad 2021-05-15)

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. År 2002

https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf (Hämtad 2021-04-22)

9.2 Litteratur

Ahrne, Göran och Svensson, Peter (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2. uppl. Stockholm: Liber AB, 2018.

Darvishpour, Mehrdad & Westin, Charles (red.), *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*, 2., [omarb.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2015

Justesen, Lise & Mik-Meyer, Nanna, *Kvalitativa metoder: från vetenskapsteori till praktik*, 1. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2011

Patel, Runa & Davidson, Bo, *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 3., [uppdaterade] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2003

Ritzer, George & Stepnisky, Jeffrey, *Sociologisk teori*, 2., [uppdaterade] uppl., Liber, Malmö, 2015

Rojas, Mauricio, *Sveriges oälskade barn: att vara svensk men ändå inte*, Ny, rev. uppl., Bromberg, Stockholm, 2001

Stier, Jonas, *Identitet: ett socialpsykologiskt perspektiv*, Andra upplagan, Studentlitteratur, Lund, 2019

Trost, Jan & Levin, Irene, *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*, 4. uppl., Studentlitteratur, Lund, 2010

Wellros, Seija, *Språk, kultur och social identitet*, Studentlitteratur, Lund, 1998

Wikström, Hanna, *Etnicitet*, 1. uppl., Liber, Malmö, 2009

Ålund, Aleksandra, *Multikultiungdom [Elektronisk resurs] Kön, etnicitet, identitet*, 1:14, Studentlitteratur AB, Lund, 1997

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-45197> (Hämtad 2021-05-14)

10. Bilagor

10.1 Informationsbrev

Innehåll i informationsbrevet:

Mitt namn är Ilda Aganovic och jag är studerande på programmet Mångfaldsstudier vid Malmö Universitet. Jag har valt att skriva en kandidatuppsats om andra generationens invandrare för att belysa hur identitetsuppfattningen kan se ut utifrån majoritetssamhället och den kultur man föddes in i. Begreppet andra generationens invandrare är något jag själv benämner mig som och därmed min förförståelse till denna studie.

Syftet med denna studie är att undersöka identitetsuppfattningen, som formas i skärningspunkten mellan majoritetssamhällets värderingar och invandrade föräldrars kulturella bakgrund, hos andra generationens invandrare med rötter i Balkan.

De centrala frågeställningarna är:

- Hur upplever andra generationens invandrare med föräldrar födda i Balkan sin kulturella tillhörighet?
- Formar dessa andra generationens invandrare med rötter i Balkan, sin identitet under inflytande av majoritetssamhället eller sina föräldrar kulturella bakgrund, och på vilket sätt?

Min kvalitativa metod i denna studie kommer att basera sig på en intervjuguide med semi strukturerad upplägg där frågorna är förvalda av mig. Det kommer självklart finnas utrymme för följdfrågor ifall ett svar blir otydligt eller om du som informant inte skulle förstå en fråga. Jag finns till hands för att se till att denna intervju går smidigt samt att du som intervjuperson ska känna dig bekväm att överlämna ditt material. Varje enskild intervju kommer att ske digitalt, som antecknas ner av mig under tiden. Allt material kommer endast att användas för mitt egna bruk under detta arbete. I studien kommer alla namn byts ut till pseudonymer.

Jag har valt att avgränsa mig till andra generationens invandrare i åldersgruppen 20–25 år som är födda och uppvuxna i Sverige.

Etiska principer

Nedanför kommer de etiska principerna att presenteras för att du som informant ska veta vad gäller för just dig!

Informationskravet:

Forskaren har en skyldighet att redogöra för dig som deltagare om den aktuella undersökningen och dens syfte samt frågeställningar. Om metod och urval, samt hur materialet kommer att presenteras och användas. Om du samtycker att forskaren får samla in material genom ljudfil och text kommer den att ske på detta sätt.

Frivillighetskravet:

Ditt deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.

Konfidentialitetskravet:

Konfidentialitet eftersträvas i undersökningen genom att ingen obehörig får ta del av materialet. Materialet förvaras så att det bara är åtkomligt för mig som är undersökningsledare. I rapporteringen av resultatet kommer du som informant att avidentifieras.

Nyttjanderätt:

Arbetet kommer att först och främst läsas av handledare, examinator och andra studenter under den kommande opponeringen. Arbetet kommer även att publiceras på DIVA.

Du som deltagande har rätt att ta del av den slutliga kandidatuppsatsen efter att den bedömts och publicerats.

Du tillfrågas härmed om deltagande i denna undersökning och jag skulle uppskatta om du skrev under den bifogade samtyckesblanketten för att jag ska kunna gå vidare med denna procedur.

Tack på förhand!

Ilda Aganovic

10.2 Samtyckesblankett

Jag har muntligen informerats om studien och tagit del av bifogad skriftlig information. Jag är medveten om att mitt deltagande är frivilligt och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande. Personen/-erna som genomför studien kommer att sträva efter konfidentialitet genom att ingen obehörig får ta del av materialet som samlas in. Materialet kommer att förvaras på en säker plats och bara användas i denna studie.

Jag lämnar härmed mitt samtycke till att delta i ovanstående undersökning:

Datum:

Deltagarens underskrift:

10.3 Intervjufrågor

Introduktion

- Skulle du kunna berätta om dig själv och din bakgrund?
- Vart har dina föräldrar sitt ursprung från och hur länge har de bott i Sverige?

Språk och identitet

- Vilka språk talar du hemma med familjen och varför?
- Känner du tillhörighet för något specifikt land och vilket isåfall? Om nej, vad gör att du inte känner någon tillhörighet?
- Vad hade krävts för att du skulle känna dig mer svensk eller utländsk?
- Hur påverkar det din identitet och tillhörighet att känna gemenskap eller inte med ett visst land, eventuellt en grupp människor?

Samhällets påverkan

- Är det du som väljer att känna tillhörighet eller är det omgivningen som väljer åt dig? Ifall det är omgivningen, hur upplever du att de ser på din tillhörighet?
- Upplevde du dina föräldrar/din förälder som integrerade i det svenska samhället under din uppväxt? Samt upplever du de som integrerade nu och hur kan detta ha påverkat dig?

Upplevda skillnader

- Skulle du kunna beskriva området du växte upp i?
- Hade du flest svenska kompisar eller kompisar med invandrarbakgrund som liten? Och hur ser din vänkrets ut nu?
- Har du någonsin upplevt att den uppfostran du fick skilde sig från den dina svenska kompisar fick?
- Hur kan omgivningen, samhället och skolan ha påverkat din tillhörighet i samhället?

Anknytning till föräldrarnas hemland

- Hur upplevde du besöken i "ursprungslandet"? Fanns det någonsin några problem? Tror du att du bemöttes annorlunda på grund av att du kommer från Sverige?